

„PAUKŠČIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ ĮDIEGIMAS LIETUVOS AUKŠTOS ĮTAMPOS ELEKTROS ENERGIJOS PERDAVIMO TINKLUOSE“

Nr. LIFE13 BIO/LT/001303

www.birds-electrogrid.lt

Parengė: projekto vadovė J. Liaudanskytė
projekto asistentas L. Raudonikis

2018-05-29, Vilnius

PROJEKTO TERITORIJA: Lietuva, visi regionai

PROJEKTO TRUKMĖ: 2014-06-01 - 2018-07-31, *planuojama pratęsti iki 2018-12-31.*

PROJEKTĄ ĮGYVENDINA:

Pagrindinis partneris:

Lietuvos ornitologų draugija;

Susijęs partneris:

AB „LITGRID“

PROJEKTO BIUDŽETAS: ~ 1,5 mln. Eur

PROJEKTĄ FINANSUOJA:

ES – 50%

LR Aplinkos ministerija – 24,34 %

Projekto partneriai – 25,66 %

Projekto tikslai:

- Pagerinti migruojančių, žiemojančių ir kai kurių perinčių paukščių rūšių išsaugojimo sąlygas, sumažinant aukštos įtampos elektros energijos tiekimo linijų keliamą neigiamą poveikį jų populiacijoms;
- Palaikyti pelėsakalių ir kitų sakalų rūšių perinčias populiacijas, įgyvendinant specialias, pagalbines apsaugos priemones.

Projekto uždaviniai:

- Sumažinti paukščių žūčių atvejus jų koncentracijos vietose, kurių lemia paukščių susidūrimas su laidais, virš aukštos įtampos elektros perdavimo tinklų laidų įrengiant specialias (padidinto matomumo) priemones;
- Sumažinti baltųjų gandrų žūčių lygį dėl elektros įtampos, ant aukštos įtampos elektros perdavimo tinklų stulpų įrengiant specialias (padidinto matomumo) priemones;
- Sustabdyti sakalų (ypač pelėsakalių (*Falco tinnunculus*)) perėjimo sąlygų blogėjimą ant aukštos įtampos elektros perdavimo tinklų stulpų Lietuvoje, iškeliant 500 inkilų;
- Įvertinti praktinių apsaugos veiksnių efektyvumą paukščiams, vykdant pritaikytas, išsamias stebėsenos programas;
- Gerinti visuomenės informuotumą apie paukščių žūčių problemą, kurią kelia aukštos įtampos elektros perdavimo tinklų linijos.

Projektų įgyvendinamos 22 veiklos.

Projekto veiklų struktūra:

- 3 parengiamosios projekto veiklos, kurių rezultatai naudojami įgyvendinant praktines apsaugos veiklas: A.1-A.3;
- 4 praktinės apsaugos veiklos: C.1-C.4;
- 2 projekto veiklų ir poveikio stebėsenos veiklos: D.1-D.2;
- 8 visuomenės informavimo ir informacijos sklaidos veiklos: E.1-E.8;
- 5 projekto administravimo ir plėtros veiklos: F.1-F.5.

A.1 IŠSAMUS LAIDŲ ŽENKLINIMO PRIEMONIŲ IR PAUKŠČIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ ANT NAUDOJAMŲ AUKŠTOS ĮTAMPOS PERDAVIMO TINKLŲ ATRAMŲ LIETUVOJE PARUOŠIMAS

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla pabaigta 2015 I	2014 III	2015 I	A.1 veiklos ataskaita „Laidų ženklavimo ir paukščių apsaugos priemonių parinkimas“	Parengta ataskaita apie parinktas priemones, skirtas laidų ženklavimui ir paukščių apsaugai

Ataskaita patvirtinta Projekto priežiūros komiteto 2015-06-18 posėdyje

A.2 PAUKŠČIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ ANT NAUDOJAMŲ AUKŠTOS ĮTAMPOS PERDAVIMO TINKLŲ ATRAMŲ LIETUVOJE SCHEMŲ SUDARYMAS

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LITGRID LOD	Veikla pabaigta 2015 II	2014 III	2015 II	A.2 veiklos ataskaita „Paukščių apsaugos priemonių įgyvendinimo projekto parengimas“	Parengta ataskaita bei sudaryta nacionalinio lygmens aukštos įtampos elektros perdavimo tinklo segmentų schema apie parinktas baltųjų gandrų apsaugos priemonių diegimo vietas.

Ataskaita patvirtinta Projekto priežiūros komiteto 2015-06-18 posėdyje

A.3 SCHEMAS, KURIOJE NUSTATOMOS SAKALAMS SKIRTŲ INKILŲ ĮRENGIMO VIETOS LIETUVOJE, SUDARYMAS

<i>Veiklą igyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla pabaigta 2015 II	2014 II	2015 II	A.3 veiklos ataskaita „Sakalams skirtų inkilų įrengimo programos parengimas“	Parengta ataskaita ir sudaryta schema, kurioje nustatomos sakalams skirtų inkilų įrengimo vietos Lietuvoje

Ataskaita patvirtinta Projekto priežiūros komiteto 2015-06-18 posėdyje

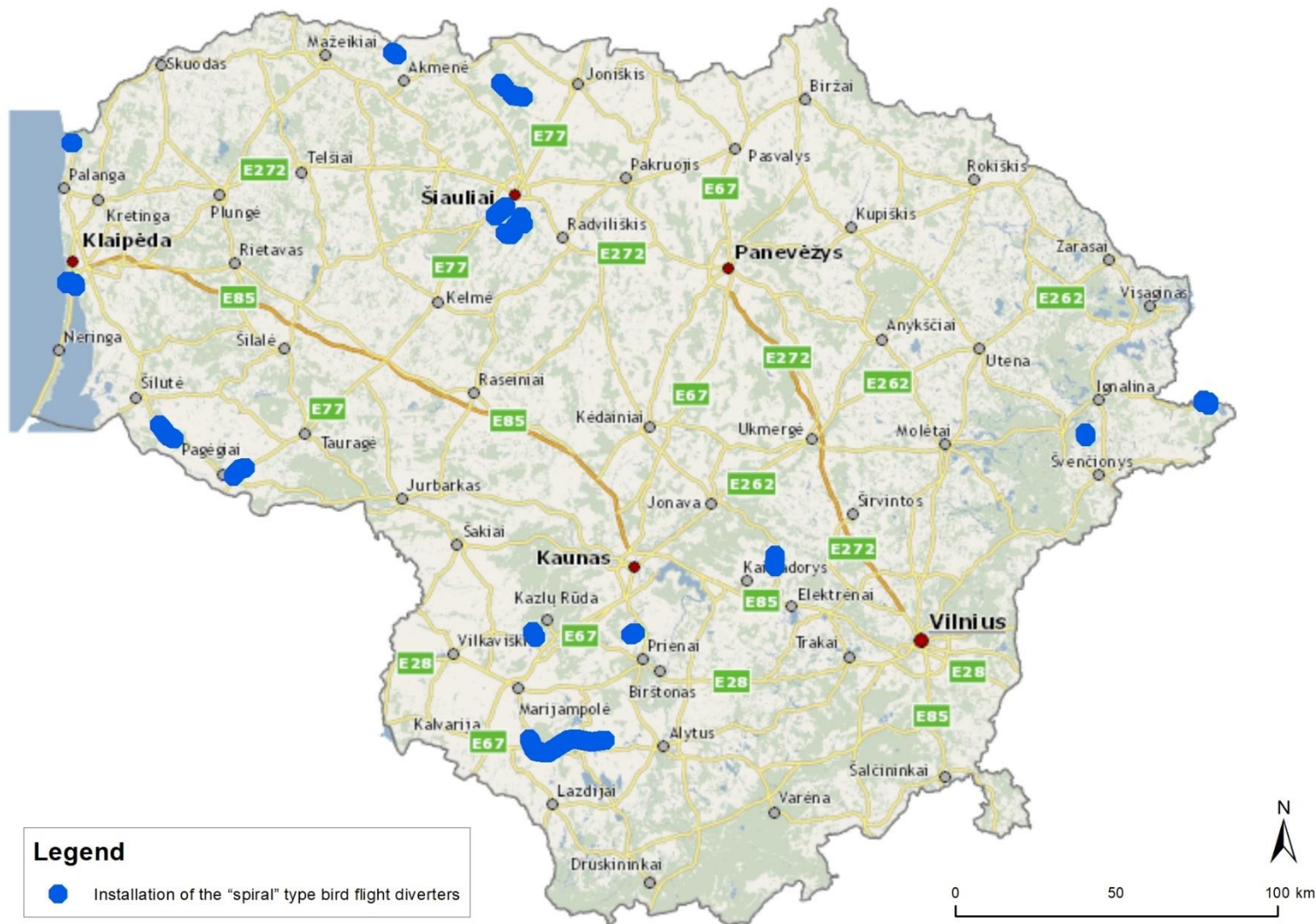
C.1 LAIDŲ ŽENKLINIMO PRIEMONIŲ DIEGIMAS SVARBIOSE PAUKŠČIŲ APSISTOJIMO VIETOSE

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LITGRID	Veikla vykdoma	2014 IV	2018 II	-	Turi būti įrengtos 7100 „spiralinio“ tipo paukščiams pavojingų aukštos įtampos perdavimo linijų vizualizacijos didinimo priemonės 80 km aukštos įtampos perdavimo linijų atkarpose

Iki 2017 m. IV ketv. (imtina) ant laidų iškabintos 5993 „spiralės“ 18-oje numatytų projekto vietų (2018 m. I ketv. „spiralės“ nebuvo įrengiamos). Bendras paženklintų elektros linijų ilgis 87,3 km. Iki projekto pabaigos planuojama iškabinti 6258 „spirales“.

Installation of bird collision mitigation measures in bird staging areas (C1)

C.2 PADIDINTO MATOMUMO ŽYMEKLIŲ DIEGIMAS LABIAUSIAI PAUKŠČIAMS PAVOJINGOSE VIETOSE

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LITGRID	Veikla vykdoma	2014 IV	2018 II	-	Turi būti įrengtos 1500 „pakabukų“ tipo paukščiams ypatingai pavojingų aukštos įtampos perdavimo linijų vizualizacijos didinimo priemonės 28 km aukštos įtampos perdavimo linijų atkarpose

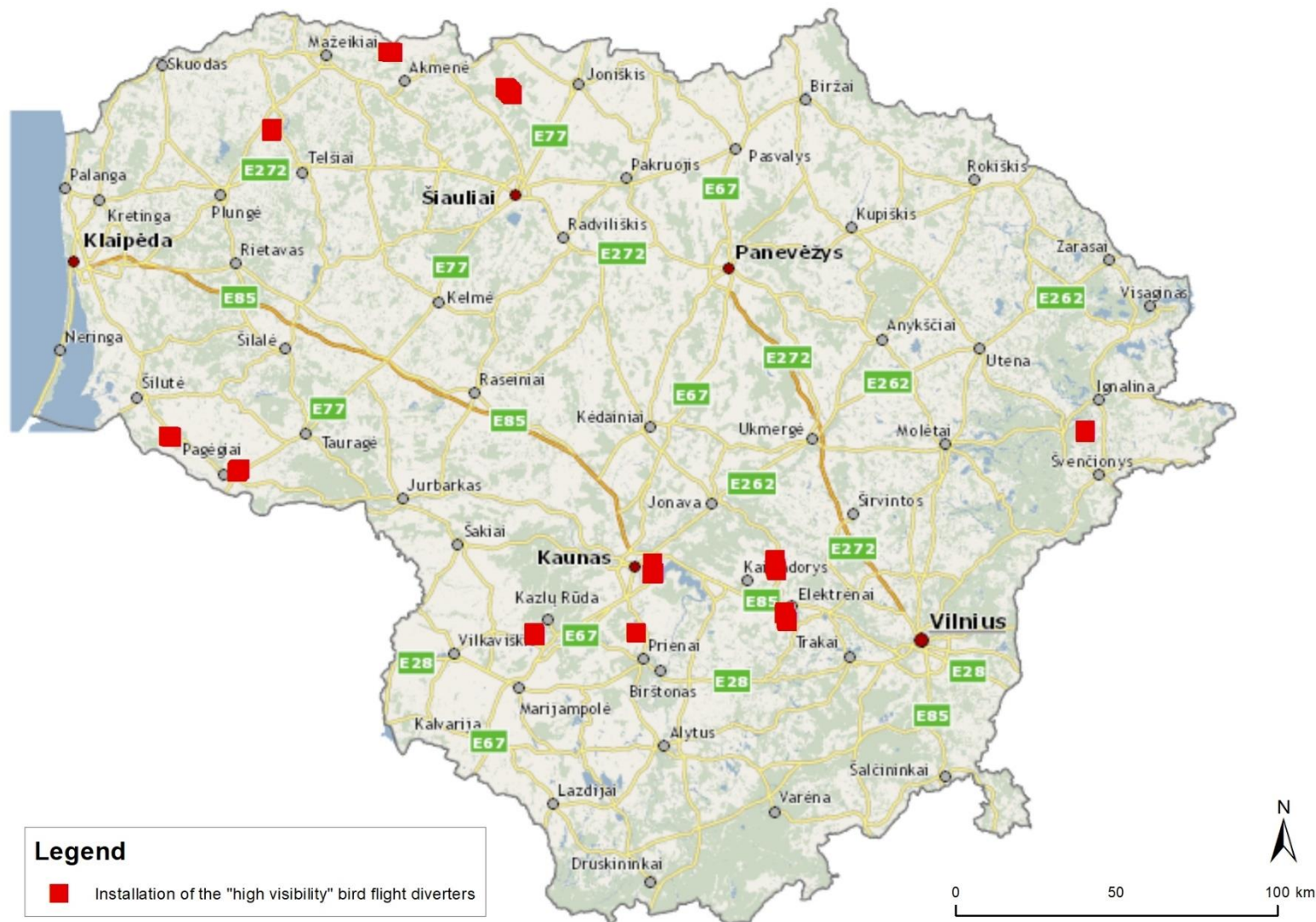
Iki 2017 m. IV ketv. (imtina) ant laidų iškabinti 2624 specialūs „pakabukai“ 14-oje projekto vietų (2018 m. I ketv. „pakabukai“ nebuvo kabinami). Bendras paženklintų elektros linijų ilgis 29,2 km.

Iki projekto pabaigos planuojama iškabinti 2780 „pakabukus“.

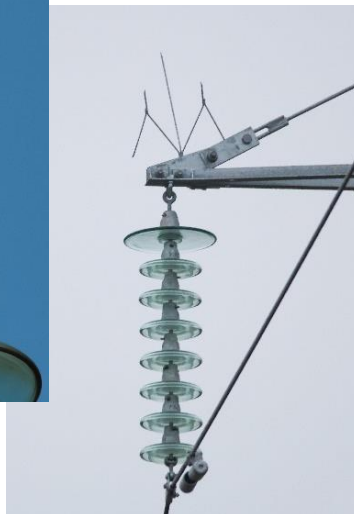
Installation of line markers in the most sensitive areas (C2)

C.3 PAUKŠČIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ ANT ATRAMŲ ĮRENGIMAS

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LITGRID	Veikla vykdoma	2014 IV	2018 II	-	Ant mažiausiai 1200 aukštos įtampos perdavimo linijų atramų turi būti įrengtos lėkštučių (6000 vnt.) ir šakučių (6000 vnt.) gandrų apsaugos priemonės.

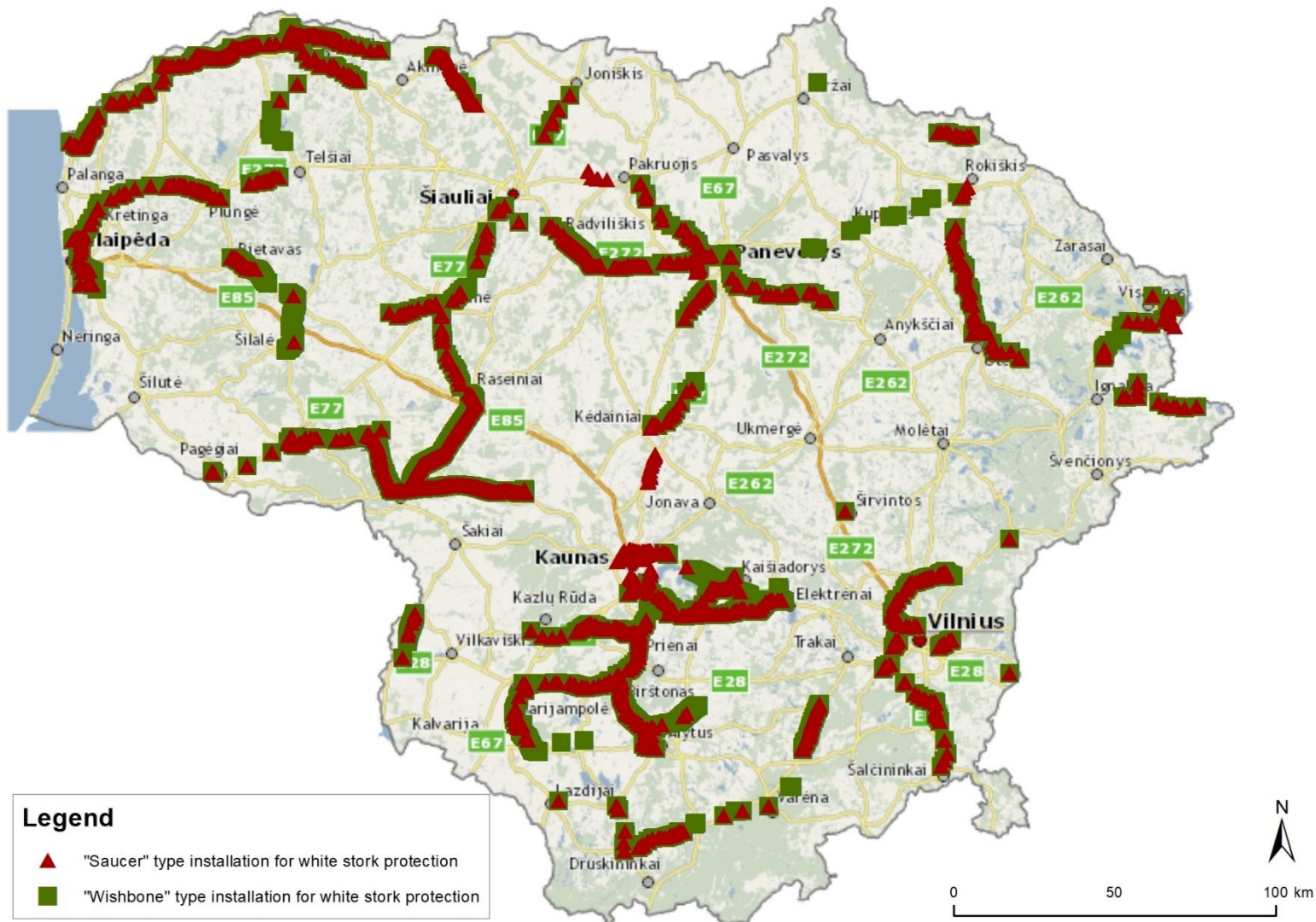

Iki 2017 m. IV ketv. (imtina) ant stulpų įrengtos 9382 „šakutės“ ant daugiau nei 1750 atramų ir 6072 „lėkštelės“ tipo apsaugos ant daugiau nei 2300 atramų.

Iki 2018 m. I ketv. (imtina) ant stulpų įrengtos 10333 „šakutės“ ir 6657 „lėkštelės“ tipo apsaugos.

Installation of bird protection measures on the utility poles (C3)

C. 4 SAKALAMS SKIRTŲ INKILŲ IŠKĖLIMAS

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LITGRID LOD	Veikla vykdoma	2014 IV	<u>2018 II</u>	-	Pagaminta ir ant aukštos įtampos perdavimo linijų atramų turi būti įrengta <u>530 vnt.</u> dirbtinių lizdaviečių/inkilų pelėsakaliams.

Veikla buvo pratęsta ir padidinti rodikliai 30 iškeltų inkilų.

Iki 2018 m. I ketv. (imtina) ant stulpų iškelti 526 inkilai.

Erecting of the nest-boxes for falcons (C4)

D.1 PROJEKTO VEIKLŲ STEBĖSENA

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla vykdoma	2014 IV	2018 III	Turi būti parengtos 4 (kasmetinės) projekto pažangos stebėsenos ataskaitos.	-

I-oji ataskaita patvirtinta Projekto priežiūros komiteto 2016-07-14 posėdyje ir patalpinta projekto svetainėje.

II-oji ataskaita patvirtinta Projekto priežiūros komiteto 2017-11-15 posėdyje ir patalpinta projekto svetainėje.

III-oji ataskaita patvirtinta pristatoma Projekto priežiūros komiteto 2018-05-29 posėdyje .

D.2 EX-ANTE IR EX-POST PROJEKTO APSAUGOS VEIKLŲ VEIKSMINGUMO STEBĖSENA

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla vykdoma	2014 III	2018 III	Parengtas Ex-ante ir ex-post stebėsenos planas; Turi būti parengtos 4 (kasmetinės) projekto Ex-ante ir ex-post stebėsenos ataskaitos.	Parengtas Ex-ante ir ex-post stebėsenos planas; Turi būti pasirinkti Ex-ante stebėsenos rodikliai.

I-oji ataskaita patvirtinta Projekto priežiūros komiteto 2015-06-18 posėdyje ir patalpinta projekto svetainėje.

II-oji ataskaita patvirtinta Projekto priežiūros komiteto 2016-07-14 posėdyje ir patalpinta projekto svetainėje.

III-oji ataskaita patvirtinta Projekto priežiūros komiteto 2017-11-15 posėdyje ir patalpinta projekto svetainėje.

E.1 INFORMACINIŲ STENDŲ ĮRENGIMAS

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla vykdoma	2015 II	2018 II	Turi būti parengta informacinė medžiaga 18-ai stendų.	Iki 2016-05-31 turi būti įrengti 9 informaciniai stendai; Iki 2018-05-31 turi būti įrengti visi 18 informacinių stendų.

- **9 vnt. informacinių stendų (2 vnt. – Kaune, 2 vnt. - Elektrėnų sav., Ignalinos r., Švenčionių r., Alytaus r., Kaišiadorių r., Karmėlavos r.) įrengti 2017-04-06.**
- **6 vnt. informacinių stendų (Palangoje, Zarasų r., Šilutės r., Joniškio r., Jurbarko r., Trakų r.) įrengti iki 2017-12-31.**
- **3 vnt. informacinių stendų bus įrengti Klaipėdos r., Alytaus r., Zarasų r.**

SANTARVĖJE SU PAUKŠČIAIS

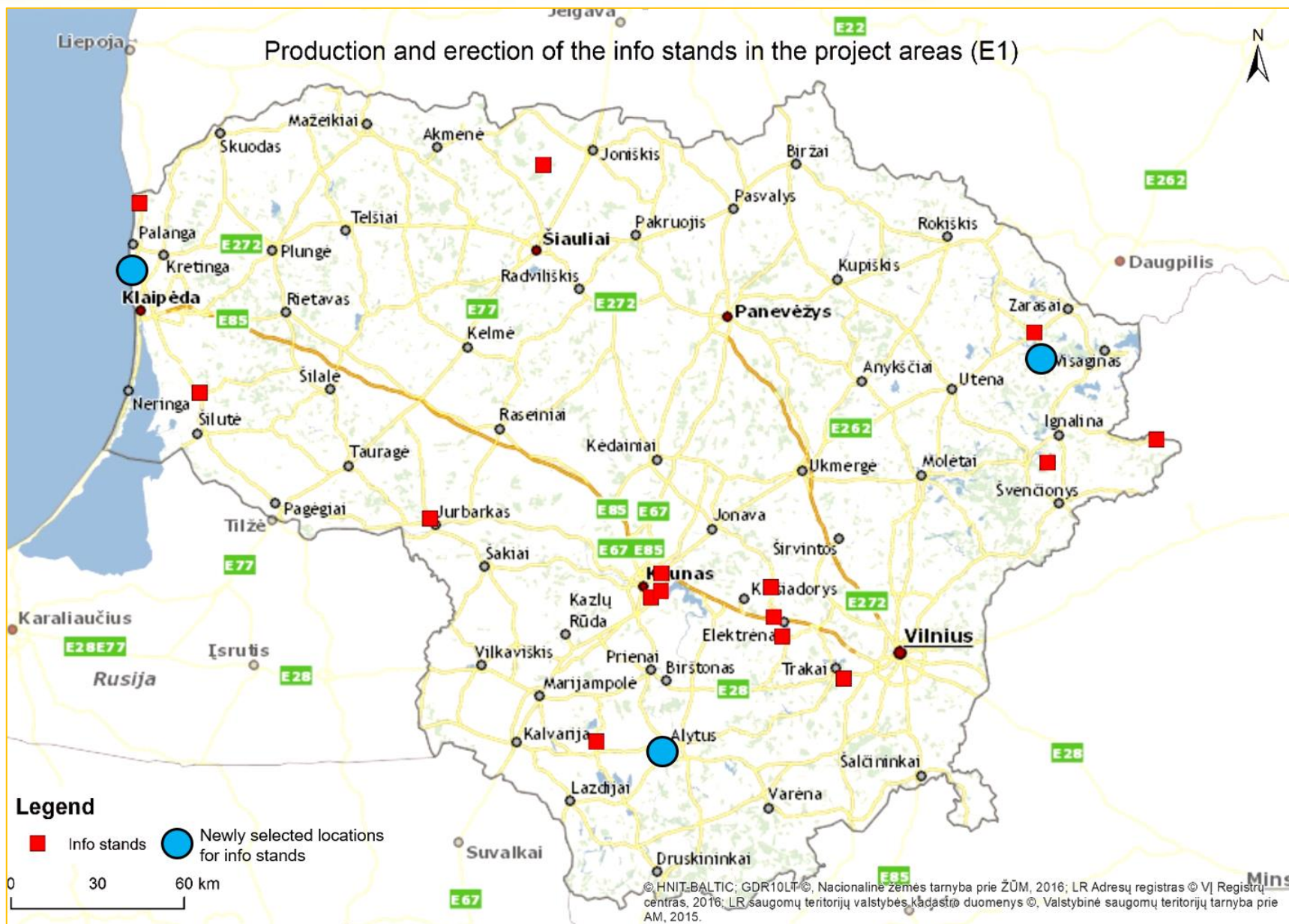
Šiame informaciniame stende pateikiama informacija apie paukščių saugumą ir jų gyvenimo būdą. Stende yra nuotraukos ir vaizdiniai vaizdai, kurie padeda geriau suprasti paukščių pasaulį. Stende taip pat yra pateikti patarimai, kaip elgtis aplinkui, kad būtų išvengta paukščių žalos ir jų gyvenimo būdo sutrikimų.

SANTARVĖJE SU PAUKŠČIAIS

Šiame informaciniame stende pateikiama informacija apie paukščių saugumą ir jų gyvenimo būdą. Stende yra nuotraukos ir vaizdiniai vaizdai, kurie padeda geriau suprasti paukščių pasaulį. Stende taip pat yra pateikti patarimai, kaip elgtis aplinkui, kad būtų išvengta paukščių žalos ir jų gyvenimo būdo sutrikimų.

Production and erection of the info stands in the project areas (E1)

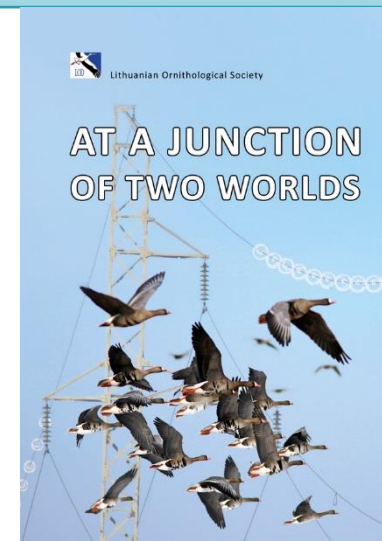
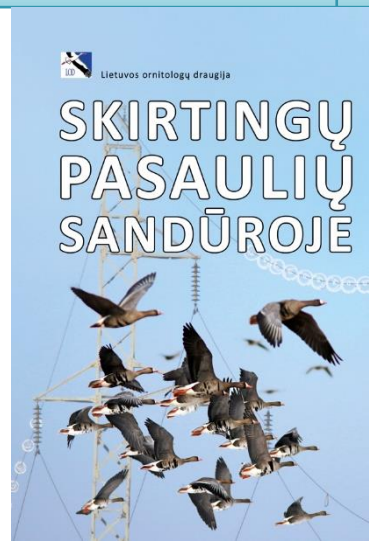

E.2 FILMO APIE PAUKŠČIŲ ŽŪTIES ANT AUKŠTOS ĮTAMPOS ELEKTROS PERDAVIMO LINIJŲ PROBLEMĄ SUKŪRIMAS IR TRANSLIAVIMAS

<i>Veiklą igyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla pabaigta 2018 I	2015 I	2018 I	Sukurtas 15 min. trukmės filmas LT kalba su EN subtitrais, turi būti išleista ir išplatinta 600 egz. filmo DVD.	Sukurtas filmas turi būti ištransliuotas nacionalinių TV kanalų populiariu laiku mažiausiai 5 kartus.

2016 m. pab. sukurtas filmas „Skirtingų pasaulių sandūroje“ ir pagaminti DVD, kuris transliuotas:

- 2017-05-13 LRT Kultūra kanalu;
- 2017-12-10, 2017-12-25, 2018-02-28, 2018-03-11 INFO TV kanalu.

E.3 TARPTAUTINIO SEMINARO APIE PAUKŠČIŲ MIRTINGUMO MAŽINIMĄ DĖL ATŠITRENKIMŲ Į AUKŠTOS ĮTAMPOS ELEKTROS PERDAVIMO LINIJAS

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla vykdoma	2017 III	2018 II	Turi būti parengta ir atspausdinta dalomoji medžiaga seminarui.	Turi būti suorganizuotas vienos dienos tarptautinis seminaras, kurio dalyvių skaičius – apie 50.

- Tarptautinis seminaras “BIRD PROTECTION PRACTICES ON ELECTRICITY GRIDS” vyks 2018 m. birželio 28-29 d., Vilniuje „ibis Styles Vilnius hotel“ (Minsko pl. 14, Vilnius).
- **Registracija į seminarą vyks iki 2018 m. birželio 14 d.**
- Užsienio šalių seminaro dalyviai: iš Švedijos, Vokietijos, Bulgarijos, Portugalijos.

E.4 PROJEKTO INTERNETO SVETAINĖS SUKŪRIMAS IR PALAIKYMAS

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla vykdoma	2014 III	2018 III		Sukurta ir nuolat atnaujinama aktualia informacija projekto interneto svetainė: http://www.birds-electrogrid.lt/ .

- Svetainė viešai pasiekama nuo 2014 m. 11 mėn.;
- Informacija svetainėje nuolat atnaujinama lietuvių ir anglų k.;
- Projekto ataskaitos ir leidiniai talpinami svetainėje;
- Projekto svetainės vidutinis lankomumas – 300 apsilankymai/mėn.
- Nuo 2018 m. balandžio vid. vėl veikia pelėsakalių lizdo tiesioginė transliacija.

E.5 PROJEKTO VIEŠINIMAS ŽINIASKLAIDOS PRIEMONĖSE

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Atlikta:</i>
LOD	Veikla vykdoma	2014 III	2018 III	<ul style="list-style-type: none"> • 38 straipsniai apie projektą publikuoti interneto svetainėse; • 7 straipsniai apie projektą ir vykdomas veiklas išspausdinti gamtiniuose žurnaluose; • 10 naujienų apie projektą paskelbtų LOD Facebook grupėje; • 3 radijo reportažai apie projekto veiklas. • 2 TV reportažai apie projekto veiklas. • 2017 m. kovo 03-05 d. projektas pristatytas tradicinėje „Kaziuko mugėje“ Vilniuje. • 2015, 2016, 2017 ir 2018 m. projektas pristatytas metiniuose LOD narių visuotiniuose susirinkimuose.

E. 6 PROJEKTO INFORMACINĖS MEDŽIAGOS APIE SPRENDŽIAMĄ PROBLEMĄ PARENGIMAS IR LEIDYBA

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla pabaigta 2018 I	2014 III	2018 I	<p>Parengta, išleista ir išplatinta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekto lankstinukas (1000 egz.); • 4 (kasmetiniai) sieniniai kalendoriai (po 500 egz, kiekvieno); • leidinys-brošiūra vaikams (750 egz.) apie paukščių žuvimo ant aukštos įtampos elektros perdavimo linijų problemą; • leidinys visuomenei apie projektu sprendžiamas problemas, sprendimo būdus LT ir EN kalbomis (800 egz.). 	-

E.7 PROJEKTO TECHNINĖS ATASKAITOS PARENGIMAS IR PLATINIMAS

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla vykdoma	2017 IV	2018 II	Turi būti parengta techninė ataskaita apie projekto patirtį, įgytą diegiant praktines paukščių mirtingumą ant aukštos įtampos elektros linijų mažinančias priemones ir gerinant sakalų perėjimo sąlygas. Ši ataskaita turi būti pateikta gamtosauginėms institucijoms, elektros perdavimo sistemos operatoriams, žiniasklaidai, patalpinta projekto interneto svetainėje.	-

- Ataskaitos turinys turi būti suderintas su projekto Stebėsenos komiteto nariais, atskiras turinio pristatymas bus kitame pranešime.

E.8 PROJEKTO “LAYMAN” ATASKAITOS PARENGIMAS IR PLATINIMAS

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla nepradėta	2018 I	2018 II	Turi būti parengta ir išplatinta populiari projekto ataskaita visuomenei (LT ir EN kalbomis, 700 egz.) apie vykdytą projektą, pasiektus rezultatus ir įgytą patirtį.	-

F. 1 PROJEKTO ADMINISTRAVIMAS (LOD)

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla vykdoma	2014 II	2018 III	-	<ul style="list-style-type: none"> • Sudaryta projekto partnerių jungtinės veiklos sutartis (2015-02-27); • Įdarbintas personalas projekto veiklą vykdymui; • Parengta ir pateikta EK projekto pradinė ataskaita (2015-02-28); <p>Turi būti parengtos ir pateiktos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekto tarpinė ataskaita; • projekto pažangos ataskaita; • projekto galutinė ataskaita. <p>Turi būti suorganizuoti 5 projekto stebėsenos komiteto posėdžiai.</p>

F. 1 PROJEKTO ADMINISTRAVIMAS (LOD)

- Sudaryta projekto partnerių jungtinės veiklos sutartis (2015-02-27);
- Įdarbintas personalas projekto veiklų vykdymui (2014-02-02);
- Parengta ir pateikta EK (vėliau EK patvirtinta) projekto įvadinė ataskaita (2015-03-30);
- Parengta ir pateikta EK projekto vidurio pažangos ataskaita (2016-08-23);
- Parengta ir pateikta EK projekto pažangos ataskaita (2018-02-20);
- Suformuotas projekto Stebėsenos komitetas (2015 m. sausio mėn.);
- Suorganizuoti 3 projekto stebėsenos komiteto posėdžiai (2015-06-18, 2016-07-14, 2017-11-15, 2018-05-29).

F.2 PROJEKTO ADMINISTRAVIMAS (LITGRID)

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LITGRID	Veikla vykdoma	2014 III	2018 III	-	<ul style="list-style-type: none"> Sudaryta projekto partnerių jungtinės veiklos sutartis (2015-02-27); Priskirtas personalas projekto veiklų vykdymui.

F.3 “AFTER-LIFE” KOMUNIKACIJOS PLANO PARENGIMAS

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla nepradėta	2018 III	2018 III	Turi būti parengtas After-LIFE komunikacijos planas ir pateiktas su galutine projekto ataskaita.	-

F.4 KOMUNIKAVIMAS SU KITAIŠ PROJEKTAIS

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Atlikta</i>
LOD	Veikla vykdoma	2014 II	2018 III	Su LIFE+ projektus vykdančiomis organizacijomis patirties mainų tikslu suorganizuoti daugiau nei 2 susitikimai.

- **2015-04-15 d. LOD organizavo tarptautinį seminarą su tarptautinių ES šalių projektu „BESTGRID“ apie draugišką aplinkai praktiką plėtojant elektros linijų perdavimo tinklą;**
- **2015 m. lapkričio 18 d. du projekto komandos nariai dalyvavo 6-je tarptautinėje konferencijoje „Birds and wires“, kuri vyko Budapešte, Vengrijoje. Konferencijoje skaitytas pranešimas apie vykdomą LIFE projektą Lietuvoje.**

2017 m. rugsėjo 28-29 d. projektas buvo pristatytas Pernu, Estijoje LIFE partnerystės susitikime “Baltic networking meeting 2017”, kurį organizavo LIFE projektas “Coastal Habitat Conservation in Nature Park ‘Piejūra’, Natura 2000 site“, LIFE CoHaBit, LIFE15 NAT/LV/000900. Susitikime taip pat buvo pristatyti šie projektai:

- Awareness raising and application quality improvement of the LIFE program in Estonia, AwaRaEst LIFE, No. LIFE 14 CAP/EE/000009;
- Building LIFE capacities in Lithuania, LIFE LT, No. LIFE14 CAP/LT/000008;
- Capacity Building For LIFE Programme Implementation in Latvia, CAP LIFE LAT, No. LIFE 14 CAP/LV/000002;
- Coastal Habitat Conservation in Nature Park ‘Piejūra’, Natura 2000 site, LIFE CoHaBit, LIFE 15NAT/LV/000900;
- Assessment of ecosystems and their services for nature biodiversity conservation and management, LIFE EcosystemServices, LIFE13ENV/LV/000839;
- Baltic pilot cases on reduction of emissions by substitution of hazardous chemicals and resource efficiency, No. LIFE14ENV/LV000174;
- Alternative use of biomass for maintenance of grassland biodiversity and ecosystem services, LIFE GRASSSERVICE, No. LIFE12 BIO/LV/001130;
- LIFE to alvars - Restoration of Estonian alvar grasslands, LIFE to alvars, No. LIFE13 NAT/EE/000082;
- Sustainable and responsible management and re–use of degraded peatlands in Latvia, LIFE REstore, No. LIFE14 CCM/LV/001103;
- Demonstrative restoration of the Tyruliai bog as a part of the initiative of the re-wetting of Lithuanian peatlands, Tyruliai–Life, No. LIFE12 NAT/LT/001186 (please note, that LOD is lead beneficiary for this project);
- LIFE+ URBANCOWS - Restoration of urban coastal meadow complex in Pärnu town, Estonia, No. LIFE10 NAT/EE/000107;
- Integrated planning tool to ensure viability of grasslands, LIFE Viva Grass, No. LIFE13 ENV/LT/000189;
- Conservation and Management of priority Wetland habitats in Latvia, LIFE «Wetlands», No. LIFE13 NAT/LV/000578.

▪ Taip pat bendradarbiaujama su projektais:

- LIFE-ELIA, Using electricity transmission network routes as active vectors for positive developments in biodiversity, Nr. LIFE10 NAT/BE/709 (www.life-elia.eu);
- Securing prey sources for endangered *Falco cherrug* and *Aquila heliaca* population in the Carpathian basin, Nr. LIFE13 NAT/HU/000183 (www.sakerlife3.mme.hu/hu);
- Energy in the land - power lines and conservation of priority bird species in Natura 2000 sites, Nr. LIFE13 NAT/SK001272 (www.lifeenergia.sk);
- Conservation of *Falco vespertinus* in the Pannonian Region, Nr. LIFE05 NAT/H/000122 (<http://www.kekvercse.mme.hu>);
- BESTGRID, projektą finansuoja ES (www.bestgrid.eu)
- „Baltojo gandro (*Ciconia ciconia*) apsauga Lietuvoje, Nr. LIFE07 NAT/LT/000531 (www.ciconia.lt), projekto partneriais AB ESO (buv. AB LESTO);

F.5 PROJEKTO AUDITAS

<i>Veiklą įgyvendina</i>	<i>Veiklos vykdymo pažanga</i>	<i>Pradžia (aktuali)</i>	<i>Numatyta pabaiga</i>	<i>Pasiekti rezultatai (kūriniai)</i>	<i>Pasiekimai</i>
LOD	Veikla vykdoma	2015 I	2018 III	Sudaryta paslaugų sutartis dėl projekto audito paslaugų. Turi būti atlikti 4 tarpiniai projekto audita ir galutinis projekto auditas.	-

- 2015 m. 10 mėn. atliktas I-asis tarpinis auditas;
- 2016 m. 10 mėn. atliktas II-asis tarpinis auditas;
- 2017 m. 04 mėn. atliktas III-ias tarpinis auditas;
- 2018 m. 05 mėn. atliktas IV-asis tarpinis auditas.